

Asia: VN/9978/2024

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Määritelmät. Näkemyksenne asetusluonnoksen 2 §:n määritelmistä (esim. ovatko määritelmät selkeät, onko tarvetta lisätä määritelmiin jokin käsite?)

Ei

Perustelut:

Asetusluonnoksessa käytetään käsitteitä, joista osa on määritelty 2§ määritelmässä, osa muualla lainsäädännössä ja osan osalta jää epäselväksi, että onko niitä missään määritelty (esimerkiksi potilaan perustiedot). Tiettyjen tässä asetuksessa käytettyjen määritelmien osalta jää epäselväksi niiden suhde muualla lainsäädännössä tehtyihin määritelmiin (esimerkiksi potilasyhteen veto). Potilasyhteen veto on määritelty pykälissä 2§ ja 8§ hieman eri tavoin.

Määritelmässä on edelleen epäselvyyttä ja riskinä on, että niitä tulkitaan hyvin eri tavoin.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)?

Ei

Perustelut:

Tiedon liikkuvuus sosiaali- ja terveydenhuollon välillä on tärkeää. Välttämättömiin tietoihin pääsy on edellytys palvelujen integraatiolle. Terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin voisi määritellä samaan tapaan kuin sosiaalihuollon käyttöoikeudet terveydenhuollon potilastietoihin (19§) eli ”potilaan hoidon kannalta välttämättömiin asiakastietoihin”, ml. päätökset.

Toimipiste termi on epätarkoituksenmukainen integroiduissa rakenteissa.

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (19 §)?

Ei

Perustelut:

Sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävän käyttöoikeusmäärittelyt ovat hieman vaikeaselkoiset. Onko tulkittavissa niin, että kotihoidon työntekijät eivät pääse näkemään lääkärin tekemiä sairaskertomuksen päivittäismerkintöjä? Jos näin niin käytännössä tarkoittaa sitä, että kotihoidon työntekijällä ei ole käytettävissä tehtävän toteuttamisen kannalta välttämättömiä potilastietoja.

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

Ei

Perustelut:

Säännös on selkiytynyt, mutta on edelleen asiakkaan näkökulmasta vaikeaselkoinen.

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

Kyllä

Perustelut:

Säännös on selkiytynyt, mutta on edelleen vaikeasti ymmärrettävä ja tulee vaatimaan ammattilaisten perehtymistä ja kouluttamista.

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)?

-

Perustelut:

--

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

Käyttöoikeusasetusluonnos on parantunut, mutta on osin nykymuodossaan vaikealukuinen ja se sisältää paljon tulkinnanvaraisia asioita. Tästä aiheutunee edelleenkin järjestelmätoimittajille runsaasti haasteita.

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

15§:n voisi tulkita, että mikäli asiakkaalla on esimerkiksi kotihoidon, päihdehuollon ja päivätoiminnan asiakkuudet, niin kotihoito ei näkisi kirjauksia kyseisestä palvelutehtävästä. Tämä aiheuttaa todella runsaasti haasteita kotihoidossa sillä kotihoito ei näkisi oman asiakkaansa päihdehuollon kirjauksia lainkaan. Ainoastaan laajan asiakasvastuun tehtävässä nämä nähtäisiin. mm. palveluohjauksessa.

Luonnoksessa; "Omaishoidon tuen, toimeentulotukipalvelun, taloudellisen toimintakyvyn edistämisen, sosiaalisen luototuksen ja turvakotipalvelun toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus toteutettavaa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin kaikissa palvelutehtävissä."

Ilmaisu edellisessä hyvin epäselvä. Tarkoitetaanko luonnoksessa; "Omaishoidon tuen, toimeentulotukipalvelun, taloudellisen toimintakyvyn edistämisen, sosiaalisen luototuksen ja turvakotipalvelun toteutuksessa on 1 momentissa säädetyn lisäksi käyttöoikeus myös muiden palvelutehtävien osalta samaa sosiaalipalvelua koskeviin asiakastietoihin."

16§:ssä mainitaan, että näkyvyys riippuu, miten laajasti samalta palveluntarjoajalta ostetaan asiakkaalle palvelua? Toteutuksen tehtävissä yksityinen kotihoito näkisi vain sen, ei esim. yksityistä päivätoimintaa. Jos julkinen toimija ostaa yksityiseltä toimijalta, sovelletaanko pykälää 15 vai 16?

25§:ssä Sosiaalihuollon yhteistyössä toteutettavista palveluista ei ole asetuksessa mainintaa terminä, jolloin oletus on, että kaikki muu menee luovutusluvan kautta.

Pimper-Koivisto Leena
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue - sosiaalijohtaja